

Průběžné vyhodnocení

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Středočeského kraje 2021–2026

Obsah

1. ÚVOD DO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY	2
1.1 Úvod a metodika	2
1.2 Cíl dokumentu	2
2. PRŮBĚŽNÉ VYHODNOCENÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI KONCEPCE EVVO SČK.....	3
2.1 Krajská střediska ekologické výchovy.....	3
2.2 Syntéza informací o aktuálních činnostech v EVVO krajských středisek ekologické výchovy (KSEV)	4
2.3 Analýza krátkodobých / dlouhodobých projektů / záměrů / grantů za rok 2023+	5
2.4 Průběžné vyhodnocení a aktualizace souhrnné analýzy EVVO pro SČK – SWOT analýzy	5
3. PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ STRATEGICKÉ ČÁSTI KONCEPCE EVVO SČK	8
3.1 Strategická oblast 1: Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP	9
3.2 Strategická oblast 2: Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP	10
3.3 Strategická oblast 3: Spolupráce, síťování, propojování EVVO a EP	12
3.4 Strategická oblast 4: Posilování postavení a porozumění EVVO a EP	14
3.5 Prioritní oblast 5: Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP	15
4. ZÁVĚR	17

1. ÚVOD DO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

1.1 Úvod a metodika

Před třemi lety byl vytvořen koncepční dokument Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Středočeského kraje 2021-2026. Celá Koncepce EVVO Středočeského kraje je rozdělena do dvou hlavních částí, přičemž ta druhá část má dvě zásadní podkapitoly.

Obr.1: Metodika Koncepce EVVO

Zdroj: CIS

Analytická část Koncepce EVVO zhodnocuje současný stav environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území kraje. Tato část se člení na několik dílčích analýz, jako je např. analýza činnosti krajských středisek EVVO, analýza marketingové komunikace kraje, nebo SWOT analýza. Na analytickou část navazuje návrhová část, která charakterizuje možné a žádoucí zásahy, které by se měly na řešeném území realizovat prostřednictvím stanovení cílů a z nich vycházejících aktivit (opatření). Při tvorbě návrhové části je reagováno na identifikované silné a slabé stránky ze SWOT analýzy s přihlédnutím k možným příležitostem a hrozbám dalšího rozvoje. Do zpracování návrhové části jsou zapojeni odborníci – dlouholetí vedoucí pracovníci krajských středisek EVVO, neboť jejich činnost je základním stavebním kamenem pro rozvoj EVVO v kraji. Strategická část (v návrhové části) definuje vize, následně obsahuje návrh rozvoje systému EVVO podle prioritních oblastí reflektující oblasti ve Státním programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025. Poslední část Koncepce EVVO, realizační část, obsahuje akční plán především pro střednědobé (tříleté) období.

Tento dokument je zaměřen na průběžnou evaluaci naplňování Koncepce EVVO SČK, především se soustředí na výstup analytické části – tj. aktualizace SWOT analýzy a následně obsahuje evaluaci návrhové části v podobě aktualizace akčního plánu a posouzení platnosti vize EVVO SČK. V rámci tvorby tohoto dokumentu bylo využito několik metod: rozhovor, dotazníkové šetření, syntéza, dedukce a závěrečné zhodnocení.

1.2 Cíl dokumentu

Účelem průběžného vyhodnocení Koncepce je zaktualizování SWOT analýzy a následně s tím zhodnocení naplňování navržených opatření, pro systematické a dlouhodobě působení na občana ve Středočeském kraji v oblasti ochrany životního prostředí.

2. PRŮBĚŽNÉ VYHODNOCENÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI KONCEPCE EVVO SČK

Průběžné vyhodnocení probíhalo na třech úrovních:

- 1) Syntéza informací o aktuální aktivitě krajských středisek ekologické výchovy (KSEV).
- 2) Analýza krátkodobých / dlouhodobých projektů / záměrů / grantů za rok 2023+.
- 3) Průběžné vyhodnocení a aktualizace souhrnné analýzy EVVO pro SČK – SWOT analýzy.

2.1 Krajská střediska ekologické výchovy

V kraji působí pět krajských středisek ekologické výchovy: Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim, Naučné středisko ekologické výchovy Kladno – Čabárna o.p.s., Ekocentrum Huslík, Ochrana fauny České republiky a Ekologické centrum Orlov¹.

Obr. 2: Rozdělení kraje podle působnosti KSEV

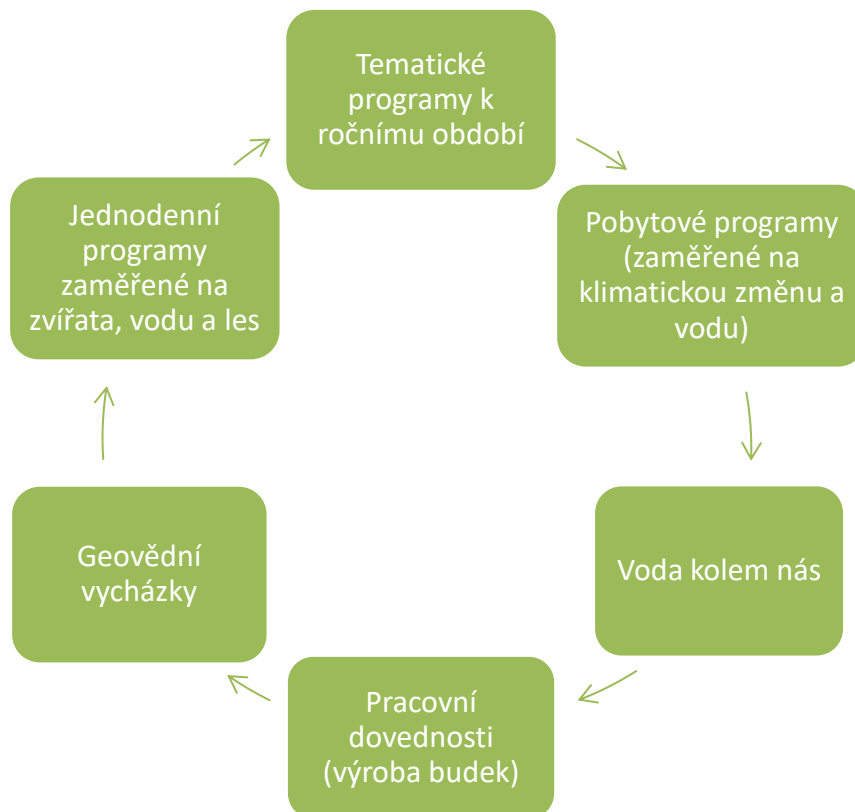

Zdroj: CIS,
webové stránky SČK

¹ Kraj má s těmito středisky uzavřeno Dohodu o partnerství a vzájemné spolupráci na projektu „Zajišťování EVVO a naplňování Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Středočeského kraje“. Předmětem smlouvy je zejména zajištění dlouhodobých aktivit, jako jsou ekoporadenství, základní informovanost obyvatelstva, půjčování literatury, metodická pomoc realizátorům EVVO a sledování stavu naučných stezek v kraji.

2.2 Syntéza informací o aktuálních činnostech v EVVO krajských středisek ekologické výchovy (KSEV)

Schéma 1: Vzdělávací programy / aktivity jsou nejvíce vyhledávány žáky škol

Na základě diskuze (a výsledků z dotazníkového šetření) je evidentní závěr, že v současnosti je nejvyšší potřeba environmentálního vzdělávání v oblasti „změny klimatu“. Mitigace a adaptace na změnu klimatu je vhodným tématem jak pro jednodenní programy, tak i pro pobytové. Voda, biodiverzita, či les – to vše se změnou klimatu souvisí. Správné zaměření programů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) má mnoho klíčových výhod a důležitých aspektů:

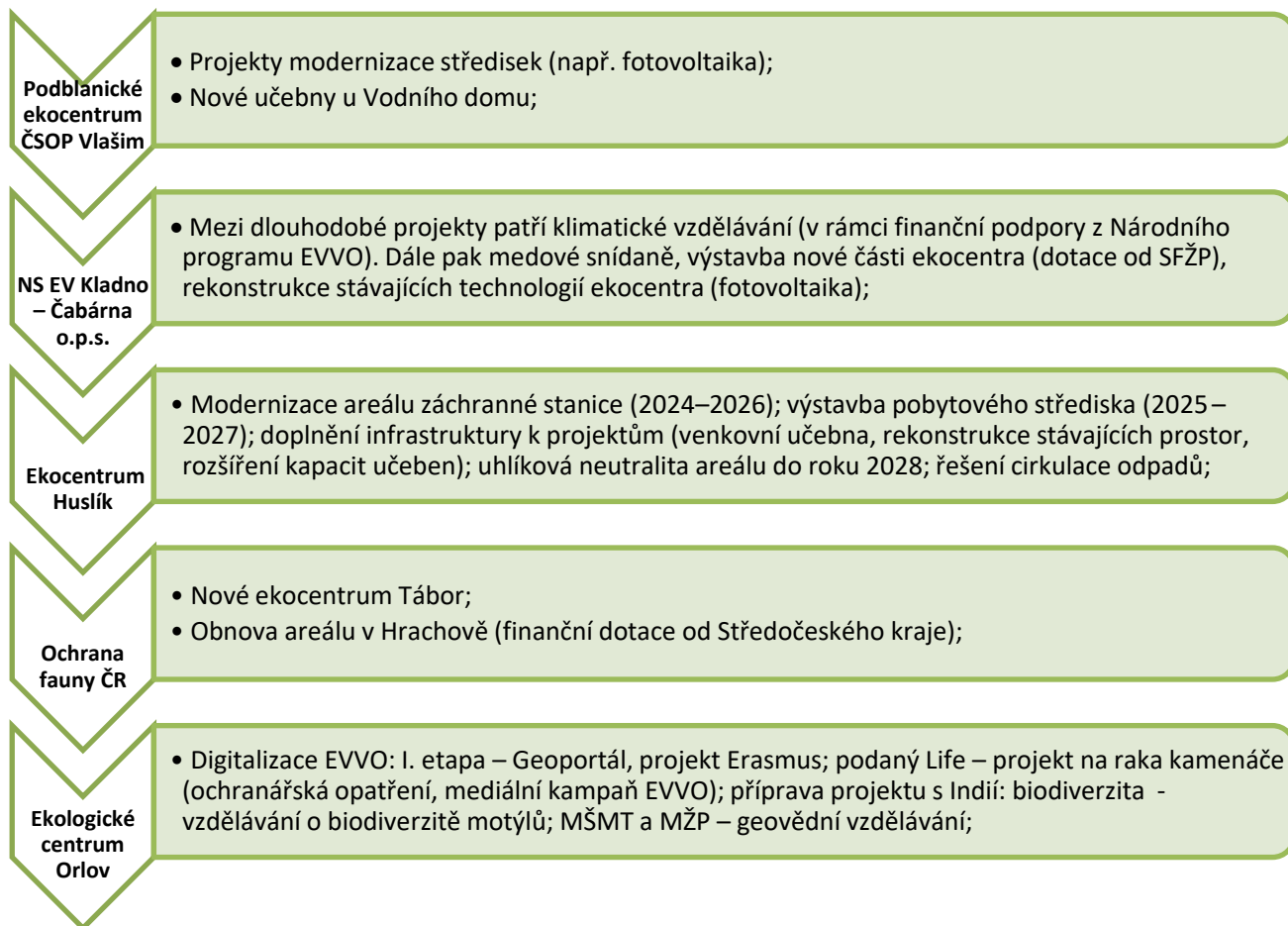
Pomáhá lidem porozumět výzvám, kterým čelí naše planeta, a důležitosti udržitelného životního stylu. Pochopení dopadů. Pomáhá lidem pochopit dopady jejich jednání na životní prostředí a jak mohou jednotlivci a komunity přispět k ochraně přírody. Změna klimatu je jedním z nejnaléhavějších a globálně nejvíce diskutovaných problémů dnešní doby. Podporuje změnu chování směrem k udržitelným praktikám a životnímu stylu s menším dopadem na životní prostředí. Inspiruje k inovacím a novým způsobům, jak řešit environmentální výzvy.

Rozvíjí dovednosti u mladých lidí, jako je kritické myšlení, problémové řešení a týmová spolupráce, důležité pro udržitelný rozvoj. Učí mladé lidi odpovědnosti vůči životnímu prostředí a povzbuzuje je k aktivnímu občanství ve prospěch přírody.

Připravuje lidi a komunity na změnu klimatu a posiluje jejich schopnost přizpůsobit se a reagovat na extrémní klimatické události. Pomáhá snižovat zranitelnost společnosti vůči dopadům změny klimatu.

2.3 Analýza krátkodobých / dlouhodobých projektů / záměrů / grantů za rok 2023+

Schéma 2: Příklady krátkodobých / dlouhodobých projektů / záměrů / grantů za rok 2023+ vč. jejich hlavního výstupu/zaměření

Zdroj: CIS

Jak je vidět z výše uvedeného schématu, v následných letech KSEV plánují (ve většině případě i realizují) vytváření moderního a ekologicky šetrnějšího zázemí pro environmentální vzdělávání. Zároveň dochází k rozšiřování prostor, což je reakce na neustálé zvyšování poptávky pro EVVO ze strany škol. Je však důležité i nadále rozšiřovat síť malých ekocenter, kdy jsou KSEV ambasadoři neboli mentoři jak ve vzdělávacích, tak i organizačních a provozních procesech.

2.4 Průběžné vyhodnocení a aktualizace souhrnné analýzy EVVO pro SČK – SWOT analýzy

Níže je uvedena SWOT analýza, kde byla zpracována pro Koncepti EVVO SČK. Jsou v ní zobrazeny aktualizace, a to trojího typu:

- Škrtnuté:** co už mezi dané parametry (silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení) řadit nelze;
- Modře:** faktory, které sice se v daném parametru vyskytují, ale jen částečně fungují;
- Červeně:** nové faktory pod jednotlivými parametry;

Tab.1: Aktualizovaná SWOT analýza

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
<ul style="list-style-type: none"> → Poměrně dobře fungující systém – v kraji působí řada zkušených profesionálních organizací (především KSEV) → Zakotvení EVVO v rozvojových dokumentech kraje. → Realizace aktivit a projektů v oblasti EVVO ve školách a školských zařízeních – pestrá nabídka včetně soutěží, besed a olympiád. → Finanční podpora EVVO z krajského (v některém případě z městského) rozpočtu. → Zlepšující se prostorové a materiální zázemí pro činnost EVVO. → Růst rozsahu činnosti a aktivit EVVO a EP (včetně nabídky vzdělávání) pro nejrůznější subjekty (nejen školky a školy). → Rovnoměrné pokrytí kraje středisky EVVO → Tradiční pořádání environmentálních osvětových akcí, soutěží a kampaní (např. Den Země, Den stromů, Ekologická olympiáda, Ekofestival atd.). → Unikátní nabídka EVVO díky možnosti využití dalších „objektů“ (Záchranne stanice, ParaZOO, Motýlárnum Votice, Vodní dům, Dům příroda, geopark Barrandien, muzeum, Dům NATURA...). → Napojení na celostátní projekty, síť, certifikace (MRKEV, Mrkvička, Pavučina apod.). → Rozsáhlá nabídka pobytových a příměstských táborů. → Publikační činnost, knihovny pro oblast EVVO. → Rozvoj efektivnějších dlouhodobých programů → Realizace širokého spektra dobrovolných aktivit. → Existence systému dlouhodobé finanční stabilizace systému EVVO. → Rozšiřování tematických celků EVVO (např. změna klimatu), nebo i cílových skupin EVVO (např. SŠ). → Existují 3 národní geoparky v kraji. 	<ul style="list-style-type: none"> → Nedostatečné personální a administrativní kapacity aktérů EVVO pro přípravu a realizaci projektů (nízká kvalita některých projektů). → Nedostatek financí, personálních kapacit a podpory kraje pro efektivní komunikaci / propagaci. → Chybí síťování mezi krajskými středisky a dalšími ekologickými středisky. → Nedostatečné vnímání smyslu a společenského významu EVVO a EP veřejností a zástupců samospráv. → Tematicky nesystematické DVPP a služby EVVO. → Začlenění prezentace nabídky EVVO do informačních kanálů kraje směrem ke školám.. → Cena vzdělávacích programů je závislá na dotační podpoře. → Absence zaměření i na jiné cílové skupiny, než jsou žáci škol (např. na seniory). → Chybí systém dlouhodobé finanční stabilizace systému EVVO. → Není určen oficiální subjekt (ambasador, mentor) jako koordinátor krajských středisek EVVO. → Nízká úroveň komunikace a spolupráce aktérů EVVO (duplicita i chybějící nástroje). = → Nízká motivace některých zaměstnanců KSEV absolvovat školení pro odborný rozvoj v oblasti EVVO. → Používání funkčních způsobů měření kvality a efektivity výukových programů (evaluace) a chybějící průzkum mapující potřeby a očekávání cílových skupin. → Existence nefungující společné webové platformy pro sdílení informací, akcí, zkušeností apod. (www.stredoceska-evvo.cz). → Kofinancování velkých projektů. → Předfinancování velkých projektů (chybí možnost půjček k překlenování).

Příležitosti (O)	Ohrožení (T)
<ul style="list-style-type: none"> → Existence možností financování projektů EVVO z EU fondů a národních dotačních zdrojů. → Růst potřebnosti a naléhavosti základních společných hodnot a norem, jichž je EVVO součástí, zvyšující se poptávka po EVVO. → Růst zájmu veřejnosti o informace z oblasti ŽP → Rozšiřující se nabídka ekonomických a legislativních nástrojů na podporu technologií a opatření šetrných k ŽP. → Rozšiřující se prostor pro ovlivňování projevů společenské (environmentální) odpovědnosti firem. → Zvýšení možností mezinárodní a mezikrajské spolupráce s partnerskými subjekty a regiony. → Využití přírodních i kulturních zajímavostí kraje pro EVVO, vytváření unikátních organizačních složek středisek. → Trend budování školních zahrad často v přírodním stylu, v ČR aktuálně podpora investic i odborného zázemí učení venku → Činnost zájmových svazů a sdružení z oborů zaměřených na přírodu, zejména pokud pracují i s mládeží (včelaři, myslivci, chovatelé, zahrádkáři, hasiči apod.). → Spolupráce s ostatními (sousedními) kraji a zapojování do celonárodních aktivit EVVO. → Využívání manažerských přístupů a zkušeností z podnikatelské sféry (plánování, řízení organizace apod.). → Začlenění EVVO jako pevná složka do rozpočtu kraje. → Využití budoucího programového období pro čerpání fondů EU pro financování EVVO, zapojení do mezinárodních projektů. → Využívání ICT v oblasti EVVO. → Využití sponzoringu a dárcovství od jednotlivců i právnických osob. → Dobrá dostupnost technologií pro většinu populace (smartphony, přístup k internetu). → V ČR nárůst odborných kapacit v EVVO – vědecké práce, studium efektivit EVVO, kontakt s poznatky ze zahraničí. → Zakotvení EVVO v RVP. → Informační kanály Středočeského kraje využitelné k osvětě. → Další příbuzné obory ve školství, s nimiž lze kooperovat – polytechnická výchova, mediální výchova atd → Řada soukromých iniciativ a podniků zaměřených na lokální produkci, bezobalové obchody, alternativy k jednorázovým obalům – nízký progres → Pozvolná popularita dobrovolnictví. – nízký progres → Noví absolventi pedagogických fakult. 	<ul style="list-style-type: none"> → Zjednodušený pohled veřejnosti na EVVO a NNO-ŽP. → Existence vlivných reklamních kampaní orientované na spotřebu a působení klamavé reklamy (zneužití značek „eko“). → Nereflektování současných trendů v EVVO (viz Úvodní část Koncepce) → Celorepublikově nízká podpora ekoporadenství a stagnace oboru → Zavedení přísných bezpečnostních pravidel, která prakticky znemožňují vzdělávání v přírodě. → Vysoká míra závislosti EVVO na veřejných finančních zdrojích. → Konkurence EVVO s jinými tématy (např. kultura, sport) → Nedostatečná politická podpora EVVO. → Další snižování časových dotací ve vyučování pro přímý kontakt dětí s přírodou. → Nedostatečné ohodnocení a motivace zaměstnanců provozujících EVVO. → Byrokratické překážky při přípravě a předkládání projektů a jejich složitá administrativa (zvláště u fondů EU). → Značné rozdíly úrovně a intenzity ekologické výchovy ve školách. → Škrty ve státním rozpočtu – méně projektů

3. PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ STRATEGICKÉ ČÁSTI KONCEPCE EVVO SČK

Strategická část Konceptce EVVO Středočeského kraje navazuje na analytickou část a při její tvorbě bylo reagováno na identifikované silné a slabé stránky ze SWOT analýzy s přihlédnutím k možným příležitostem a hrozbám dalšího rozvoje. V kapitole jsou sumarizovány návrhy aktivit (neboli opatření) z oblasti environmentální vzdělávání, výchovy a osvěty, z nichž následně některé byly v realizační části vybrány pro jejich nejvyšší relevantnost a potenciál. Nejprve je definovaná rozvojová vize vztahovaná na oblast EVVO, a následně jsou stanoveny cíle pro její naplnění. Tyto cíle jsou provázány. Následuje zásobník aktivit, který slouží jako vstup pro tvorbu realizační části konceptce (akční plán).

Vize Konceptce EVVO: „Do roku 2026 obyvatelé Středočeského kraje myslí a jednájí v souladu s principy udržitelného rozvoje, mají znalosti a dovednosti k environmentálně odpovědnému jednání. Mají aktivní přístup k zachování kvality prostředí. Mají úctu k životu ve všech jeho formách.“ – je stále platná a aktuální.

Platné a bez potřeby úprav jsou i definované strategické oblasti a navazující relevantní cíle (které jsou v souladu se Státním programem EVVO a EP). Jedná se o pět strategických oblastí: Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP; Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP; Spolupráce, síťování, propojování v EVVO a EP EVVO a EP; Posilování postavení a porozumění EVVO a EP – propagace, PR, popularizace; Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP, Spolupráce, síťování, propojování v EVVO a EP EVVO a EP; Posilování postavení a porozumění EVVO a EP – propagace, PR, popularizace; Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP.

Níže je vyhodnocení naplňování opatření, která byla definována v Konceptci EVVO SČK. Tato opatření se vážou ke strategickým cílům, které prozatím aktualizaci nepotřebují.

Vyhodnocení je provedeno formou barevného semaforu – konkrétně zbarvení textu dle následujících kritérií (pravidel):

- **Červená barva** – téměř vůbec není opatření naplňováno (míra naplňování 0–19,99 %)
- **Oranžová barva** – v procesu realizace (20–60 %)
- **Zelená barva** – z více jak 60+ % je opatření naplněno (ale není dokončeno)

Dále se v hodnocení vyskytují ještě dvě barvy:

- **Tmavě zelená** – opatření zcela naplněno
- **Tmavě šedá** – nelze přesně ohodnotit míru naplněnosti (např. v současnosti není prioritou)

3.1 Strategická oblast 1: Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP

Specifický cíl: Cílem prioritní oblasti je do roku 2026 zvýšit kvalitu EVVO ve školách, posílit klíčové kompetence KSEV a zajistit stabilitu EVVO v kraji. Dále pak zapojit do EVVO i podnikatelský sektor.

OPATŘENÍ 1.1.1	Zkvalitnění a zefektivnění koordinačního a systémového přístupu při realizaci EVVO ve Středočeském kraji – dlouhodobá podpora činnosti KSEV
hodnocení	1.1 INSTITUCE A LIDÉ
	<ul style="list-style-type: none"> • Podepsání „Memoranda“ min po dobu trvání Koncepce s příslibem finanční podpory pro KSEV od SČK. • V rámci žádání o finanční prostředky na EVVO a provoz uzavřít dlouhodobé smlouvy s KSEV po dobu trvání Koncepce. • Pověřit koordinátora EVVO pro kraj – garanta EVVO, aby zajišťoval komunikaci v otázkách EVVO a EP uvnitř úřadu. Rovněž by zajišťoval vzájemnou komunikaci mezi aktéry EVVO, vzájemné projekty a komunikaci EVVO navenek pro občany (webové stránky, sociální sítě). Také by vystupoval za kraj jako garant při mezinárodních žádostech o dotace (kde by se spojila všechna KSEV), nebo při snaze o využití potenciálu sponzoringu. • Vytvářet prostředí pro stabilizaci pracovníků v oblasti EVVO a EP a motivovat je oceňováním kvalitních výsledků a přínosu jejich činnosti. • Zvážit zvýšení prostředků pro KSEV pro možnost podpory dalších ekologických středisek a pro zajištění trvale udržitelnosti projektů (aby dané projekty nebyly ukončené v souvislosti s ukončením dotačního projektu). • Nastavení pravidel a očekávání SČK od KSEV (součást dlouhodobé smlouvy).

OPATŘENÍ 1.1.2	Rozvoj EVVO v podnikatelském sektoru
hodnocení	1.1 INSTITUCE A LIDÉ
	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikování a zprostředkovávání příkladů dobré praxe pro environmentální činnost v podnikatelském sektoru. • Prezentace dobrých příkladů šetrného podnikání (např. na Portále EVVO SČK). • Informační podpora zvláště malých a středních podnikatelů, vytvoření podnikatelské sekce na webových stránkách EVVO, kde by podnikatelé mohli mít i příležitosti pro získání dotací na naplnění výše uvedeného cíle. • Další vzdělávání pracovníků a manažerů firem týkající se možností snižování dopadů výrobních činností na životní prostředí. • Realizace aktivit a projektů vedoucích ke zlepšení spolupráce mezi podnikatelským a veřejným/neziskovým sektorem. • Podpora podnikatelských aktivit naplňujících cíle EVVO (např. propagace lokální produkce, osvětové aktivity bezobalových obchodů a další aktivity podporující environmentální šetrnou spotřebu, prevenci vzniku odpadu apod.)

OPATŘENÍ 1.2.1	Začleňování priorit EVVO a EP do ostatních strategických dokumentů kraje
hodnocení	1.2 DOKUMENTY
	<ul style="list-style-type: none"> • Začlenit priority z této Koncepce EVVO 2021-2026 do strategických dokumentů kraje. • Zohledňovat adekvátní cíle a úkoly Koncepce v ostatních strategických, programových a vzdělávacích dokumentech kraje a naopak. • Nové opatření: Vytvoření koncepčního dokumentu zaměřeného na adaptaci na změnu klimatu

OPATŘENÍ 1.3.1	Vyhlašování investičních dotačních programů
hodnocení	1.3 PROGRAMY: PROSTOROVÉ A MATERIÁLNÍ ZÁZEMÍ
	<ul style="list-style-type: none"> • Vybrat klíčové dlouhodobé programy pro vytvoření prostorového a materiálního zázemí, které jsou realizovatelné, a pro tyto programy zajistit podporu, přičemž příjemci by byly především KSEV (80 %), ale i ostatní aktéři v oblasti EVVO (20 %).

3.2 Strategická oblast 2: Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP

Specifický cíl: Cílem strategické oblasti „Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP“ je efektivní investování prostředků, se zevrubnou evaluací, a díky tomu dojde ke kontinuálnímu zvyšování kvality nabízených programů s ohledem na trend, že se v EVVO objevují nové výzkumy, poznatky a metody, které je třeba brát v potaz, nemá-li programová nabídka ustrnout na úrovni přijatelné před desetiletími. Zcela zásadní je orientace na očekávané výstupy programů, tj. budované kompetence, nikoliv na samotná témata.

OPATŘENÍ 2.1.1	Podpora realizace a šíření kvalitních výzkumných projektů EVVO
hodnocení	2.1 VÝZKUM V EVVO A EP A VÝZKUM PRO EVVO A EP
	<ul style="list-style-type: none"> • Inovace v přístupech k EVVO a širší využití moderních technologií. • Podpora výzkumu v oblasti potřeby EVVO a EP – např. vliv kontaktu s přírodou na kompetence, postoje a environmentální gramotnost veřejnosti, dále pak výzkum v oblasti pedagogických a didaktických přístupů, evaluací (vyhodnocování metod) a vývoje nových postupů EVVO a EP. • Výstupy výzkumných projektů v oblasti životního prostředí aktivně šířit mezi poskytovatele EVVO: Zajistit alespoň jednou ročně konferenci, workshop nebo kurz zaměřený na přenos výsledků výzkumu EVVO a EP k pracovníkům SEV, návštěvnických středisek, školním koordinátorům EVVO a dalším poskytovatelům EVVO. • Podporovat přenášení výsledků výzkumu do praxe. • Publikovat výsledky výzkumu v EVVO a EP na krajském webu EVVO: Na webu středočeské EVVO a EP umísťovat články a studie vytvořené nejen v kraji, ale též v celé ČR, překlady zahraničních článků. • Aktivně sledovat informační zdroje, umísťovat výsledky nebo odkazy na ně na krajských webových stránkách a odkazy rozesílat přihlášeným zájemcům (zajišťuje především garant EVVO z SČK).

OPATŘENÍ 2.2.1	Výměna zkušeností a další vzdělávání KSEV, přenos informací mezi SČK a KSEV
hodnocení	2.2 ZNALOSTNÍ BÁZE
	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření struktury znalostní báze (znalostního portálu) pro možnost sdílení zkušeností a znalostí (pozn. MS TEAMS). • Tvorba / aktualizace ekologických vzdělávacích programů s přihlédnutím k trendům ve společnosti a zájmům Středočeského kraje. • Stanovení oblastí specializace pro KSEV, kdy dané středisko v rámci krajské činnosti EVVO bude tuto oblast specializace rozvíjet, aktualizovat, šířit vůči celé veřejnosti. Nejde zde o žádného metodika, který bude ostatním diktovat konkrétní činnosti. KSEV by měla naplňovat potřeby SČK v oblasti EVVO a EP, proto kraj stanoví některé z KSEV, které bude spoluvytvářet politiku kraje v dané oblasti a bude sloužit jako poskytovatel určitého servisu při toku informací ostatním organizacím v EVVO, nejen KSEV. Rovněž bude hlavním aktérem pro kreativitu a inovace v dané oblasti. Osvětu a vzdělávání budou moci v dané oblasti poskytovat jakákoliv ekologická centra, ale dané středisko EV pro vybranou oblast zodpovídá za koordinaci a naplňování strategie SČK. Tyto oblasti mohou být rozděleny dle SP EVVO a EP (sekce: příroda, místo, sídlo a krajina, udržitelná spotřeba a klima), popř. lze stanovit oblasti v rámci rozdělení celé environmentální výchovy (dle cílových skupin, dle obsahu apod.)

OPATŘENÍ 2.3.1	Vytvoření standardů kvality a standardizačních systémů pro služby EVVO a EP
hodnocení	2.3 STANDARDY KVALITY A CERTIFIKACE SLUŽEB EVVO A EP
	<ul style="list-style-type: none"> • Umožnit z grantových prostředků SČK hradit náklady konkrétních vybraných certifikací, a tak podpořit KSEV v jejich vlastním úsilí o růst kvality nebo každoročně nabídnout KSEV předem určený počet certifikací. • Vytvořit standardy kvality a systém pro získání certifikace od kraje, který bude povinný pro KSEV. Pokud se bude chtít jiné ekologické centrum stát KSEV, tak kromě žádosti musí vlastnit certifikaci.

OPATŘENÍ 2.4.1	Podpora rozvoje a rozšiřování kapacity poskytovatelů EVVO a zajištění vzdělávání pracovníků a lektorů
hodnocení	2.4 VZDĚLÁVÁNÍ POSKYTOVATELŮ EVVO A EP
	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhlašovat každoročně dotační programy a vzdělávací zakázky pro realizátory EVVO a EP v kraji. • Podporovat efektivní a udržitelné řízení organizací EVVO a EP dostupnými vzdělávacími programy pro manažery. • Zveřejňovat nabídku vzdělávacích programů pro realizátory akcí (lektorů, pedagogů, manažerů aj.) na webu středočeské EVVO a aktivní šíření pozvánek.

OPATŘENÍ 2.4.2	Systematické vzdělávání pedagogických i dalších pracovníků škol a školských zařízení v oblasti EVVO
hodnocení	2.4 VZDĚLÁVÁNÍ POSKYTOVATELŮ EVVO A EP

	<ul style="list-style-type: none"> Vytvoření metodické podpory pro školy, střediska, lesní školky a další organizace ve svěřeném území (toto opatření realizovalo KSEV) Realizace seminářů a workshopů EVVO s důrazem na aktivizující metody výuky (např. projektová, problémová a kooperativní výuka, integrovaná tematická výuka, místně zakotvené učení, badatelsky orientované vyučování). Setkávání koordinátorů EVVO a dalších pracovníků škol a školských zařízení s cílem výměny a předávání zkušeností. Realizace studií k výkonu specializovaných činností v oblasti EVVO pro školní koordinátory EVVO. Navázání spolupráce s vysokými školami týkající se výuky budoucích pedagogů poskytujících EVVO. Motivace a vzdělávání vedení škol (ředitelů) k zapojení do EVVO. Vzdělávání nepedagogických pracovníků v oblasti EVVO a šetrného provozu škol a školských zařízení. Podpora pedagogů k realizaci EVVO přímo ve výuce (mentoring, využívání metodických materiálů a serverů EVVO apod.).
--	---

OPATŘENÍ 2.5.1	Podpora evaluací za účelem zvyšování kvality realizovaných vzdělávacích programů / projektů a následné inovace stávajících i nově vznikajících programů EVVO a EP
hodnocení	2.5 MONITORING A EVALUACE
	<ul style="list-style-type: none"> V rámci dotačních titulů na EVVO a EP podporovat evaluace programů a činností EVVO a EP Motivovat poskytovatele EVVO a EP k zavádění vlastních způsobů evaluace vycházejících z jejich podmínek, které budou prostředkem vnitřní snahy o zlepšení. Pravidelně získávat data a indikátory o stavu EVVO a EP dle metodiky MŽP, vyhodnocovat dat, výsledky zveřejňovat.

OPATŘENÍ 2.6.1	Podporovat projekty EVVO a EP s využitím nových, alternativních či málo využívaných metod a projekty navazující na praktická opatření v ochraně životního prostředí
hodnocení	2.6 NOVÉ SMĚRY
	<ul style="list-style-type: none"> V grantových schématech vyčlenit téma pro hledání a prozkoumávání nových směrů. Je podporováno propojení EVVO a EP s jinými obory.

3.3 Strategická oblast 3: Spolupráce, síťování, propojování EVVO a EP

Specifický cíl: Cílem je dosažení vzájemné spolupráce mezi aktéry v oblasti EVVO, vytváření pevných vazeb a díky tomu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.

OPATŘENÍ 3.1.1	Rozvoj spolupráce mezi veřejnou správou, poskytovateli EVVO, školami a dalšími aktéry
hodnocení	3.1 OTEVŘENÁ A SPOLUPRACUJÍCÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA
	<ul style="list-style-type: none"> Síťování samospráv, škol a dalších místních organizací na základě společných zájmů. Podpora společných projektů se zapojením více sektorů (veřejná správa, NNO, školy, podnikatelé...). Vytvářet společné programy v rámci konceptu Smart City, a jiných koncepcí zaměřených na životní prostředí.

OPATŘENÍ 3.2.1	Podpora zakládání a fungování středočeských krajských sítí, společných krajských konferencí, fór, workshopů, veletrhů dobré praxe apod.
hodnocení	3.2 PARTNERSTVÍ A SÍŤOVÁNÍ
	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace síťových projektů ekoporaden ve Středočeském kraji. • Pravidelná setkání zástupců ekoporaden a Středočeského kraje zaměřena na výměnu zkušeností, přenos informací zpětná vazba mezi KÚ a ekoporadnami, definování aktuálních potřeb regionu aj. • Zajistit celokrajské fórum EVVO a EP, kde se setkají realizátoři EVVO a EP včetně škol, zástupci SČK a experti. Do programu fóra zařadit prezentaci zásadních projektů krajského významu, vybrané příklady dobré praxe, relevantní informace z činnosti OŽPZ apod. • Sdílený portál pro vzájemné předávání si zkušeností. • Stanovení minimálního závazného způsobu síťování (především pro KSEV). • Cílená podpora společných projektů dvou a více SEV.

OPATŘENÍ 3.2.2	Podpora rozvoje a činnosti ekoporaden a informačních center
hodnocení	3.2 PARTNERSTVÍ A SÍŤOVÁNÍ
	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytování informací o ŽP kraje, zajištění stálého informačního místa pro veřejnost (provoz ekoporadny pro veřejnost se stabilní otevírací dobou). • Podpora systémového poradenství firmám, obcím, sdružením aj. subjektům s cílem zajistit její dostupnost • Šíření informačních materiálů o ŽP kraje, půjčování literatury, filmů, pomůcek a periodik k tématice ŽP a EVVO • Síť krajem doporučených ekoporadců a ekoporaden, vč. propagace nabídky. • Podpora ekoporadenských výstupů – video návody, publikace rad a návodů v médiích, tiskoviny

OPATŘENÍ 3.3.1	Podpora mezinárodních projektů a výměny zkušeností v EVVO a EP včetně kofinancování mezinárodních projektů, zprostředkování kontaktů v rámci různých mezinárodních vazeb SČK
hodnocení	3.3 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SÍŤOVÁNÍ
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet mezinárodní kontakty, zajistit účast ČR na významných mezinárodních jednáních k EVVO a EP. • V rámci navázaných partnerství SČK se zahraničím iniciovat navazování spolupráce v EVVO a EP se zahraničními partnery a zprostředkovat spolupráci pro KSEV a další organizace. • Podpora mezinárodních projektů.

3.4 Strategická oblast 4: Posilování postavení a porozumění EVVO a EP - propagace, PR, popularizace

Specifický cíl: Cílem této oblasti je dosažení efektivního informování příjemců EVVO a EP o nabízených službách a široké veřejnosti o významu EVVO a EP. Rovněž cílem je intenzivní vzájemná informovanost poskytovatelů EVVO a v neposlední řadě i informovanost o probíhajících a podpořených aktivitách směrem k představitelům Středočeského kraje. Důsledkem informačních a popularizačních aktivit je vytvořený pozitivní vztah odborné i široké veřejnosti k EVVO a EP.

OPATŘENÍ 4.1.1	Zajistit systematickou osvětu a komunikaci vůči relevantním pracovníkům a představitelům kraje zvyšující porozumění významu a pojetí EVVO a EP
hodnocení	4.1 ARGUMENTAČNÍ ZÁKLADNA
	<ul style="list-style-type: none"> Publikační činnost, vydávání letáků a brožur zaměřených na informace o ŽP, tvorba a provoz výstav s tematikou EVVO a ŽP. Organizace konference pro středočeské poskytovatele EVVO (SEV, školy, příspěvkové organizace, obce). Náplní konference bude představení úspěšných projektů nebo připravované významné výzkumy, příklady dobré praxe, nové odborné poznatky z oboru EVVO a příbuzných oborů. Online prezentování příkladů dobré praxe, exkurze, stáže, kulaté stoly, besedy. Do podmínek dotace projektů, jež zahrnují evaluaci, zahrnout povinnost publikovat výsledky projektu a jeho evaluace na stránkách žadatele a formou tiskové zprávy a obojí poskytnout SČK k další publikaci. Vytvořit dotační výzvy na podporu publikační činnosti.

OPATŘENÍ 4.2.1	Koncepční zapojení obcí do realizace EVVO
hodnocení	4.2 EFEKTIVNÍ PREZENTACE V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY
	<ul style="list-style-type: none"> Naplánovat a zrealizovat vhodné způsoby prezentace výsledků podpořených projektů EVVO zastupitelům SČK a pracovníkům KÚ. Zajistit znalost Krajské koncepce EVVO u úředníků veřejné správy. Vydávat informační materiály s praktickými návody a prezentací výsledných efektů environmentálního chování a jednání (ve spolupráci se zaměstnanci veřejné správy).

OPATŘENÍ 4.3.1	Efektivní komunikace a realizace osvětových akcí a kampaní EVVO pro veřejnost
hodnocení	4.3 EFEKTIVNÍ PREZENTACE EVVO VŮČI VEŘEJNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> Zveřejňování příkladů dobré praxe a výsledků projektů a výzkumu EVVO a EP adekvátními komunikačními kanály pro odbornou i širokou veřejnost, ale i podnikatelskou sféru. Propagace a popularizace EVVO ve Středočeském kraji, komunikace s médii, publikování článků zaměřených na EVVO v regionálním tisku, využití informačních kanálů kraje k prezentaci úspěchů i nabídky EVVO Komunikační kampaně pro sociální sítě. Aktivity k budování značky „KSEV“ – vizibilita atd. Odborná pomoc s propagací krajským střediskům EV.

	<ul style="list-style-type: none"> • Semináře PR pro autory environmentálních projektů a subjektům EVVO, hodnocení PR aktivit a jejich efektů, specialistu jako konzultanta • Vzdělávání realizátorů EVVO v efektivních a nových formách a v tom, jak získávat zpětnou vazbu. • Nové opatření: Zvýšit medializaci EVVO a KSEV
--	---

3.5 Prioritní oblast 5: Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP

Specifický cíl: Cílem této oblasti je vytvoření vzdělávacích programů, které pokrývají relevantní témata dle SP EVVO a EP. Nemělo by docházet k převaze pouze jednoho nebo části témat. Také je cílem podporovat různé formy EVVO využívající především pobyt v přírodě nebo motivující k pobytu v přírodě s ohledem na všechny cílové skupiny. Je důležité zaměřit se i na velmi podstatné téma: hospodaření s vodou s aspektem na současnou situaci – prevence sucha, zásady správného hospodaření na zemědělské půdě a v lesích. Další téma ke vzdělávání, které by se nemělo opomenout, je nakládání s odpady – třídění odpadů, budoucnost v nakládání s odpady (skládkování, využitelné zdroje, re-use ekonomika).

OPATŘENÍ 5.1.1	Tvorba vzdělávacích programů s ohledem na vývoj trendů ve společnosti
hodnocení	5.1 SYSTÉMOVÉ POKRYTÍ VZDĚLÁVACÍCH CÍLŮ A RELEVANTNÍCH TÉMAT
	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace přednášek, ekologických výukových programů, zážitkových programů, soutěží a exkurzí a jiných aktivit s ohledem na vývoj trendů, cíleně pro žáky MŠ, ZŠ a SŠ, seniory a další cílové skupiny (přizpůsobení se cílové skupině). • Při tvorbě grantových programů a vzdělávacích programů podporovat prioritní témata dle aktuálního vývoje, ale část prostředků ponechat vyčleněnou i pro ostatní témata – finanční podpora různých témat a aktivit napříč EVVO (např. i dotační programy na EVVO se zaměřením na neživou přírodu). • Tvorba materiálů na různá témata v oblasti EVVO. • Realizace kvalitních vzdělávacích programů a aktivit EVVO ve školách a školských zařízeních. • Zajistit dostatečné pokrytí prioritních vzdělávacích cílů, ale i dalších relevantních témat EVVO v praxi poskytovatelů EVVO a EP ve formálním i neformálním vzdělávání.

OPATŘENÍ 5.2.1	Podporovat různé formy EVVO využívající především pobyt v přírodě nebo motivující k pobytu v přírodě.
hodnocení	5.2 OBSAHOVÉ TÉMA – PŘÍRODA
	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit a podpořit vzdělávací programy pro pedagogy a další pracovníky s dětmi zaměřené na využití přímého kontaktu s přírodou ve vzdělávání. • Podporovat různé formy EVVO využívající především pobyt v přírodě nebo motivující k pobytu v přírodě. • Zajištění informací z oblasti ŽP v terénu dle aktuálních poznatků oboru interpretace místního dědictví a s ohledem na krajinný ráz (např. infopanely, naučné stezky, označení přírodních a historických zajímavostí) - kontrola stavu a běžná údržba provozovaných naučných stezek. • Podporovat šetrného využití volného času v přírodě.

	<ul style="list-style-type: none"> Formou grantových programů podporovat aktivity s pobytem v přírodě nebo k tomu motivující. Např. celoroční činnost dětských kolektivů, zpracování terénních vycházek pro učitele, interpretace přírodního dědictví v terénu nebo prostřednictvím návštěvnické infrastruktury apod. Soustředit se na přiblížení okolní krajiny, podporovat všechny cílové skupiny. Osvětové aktivity zaměřené na šetrný pobyt a pohyb v přírodě. Stanovení prioritních témat pro Středočeský kraj (voda, krajina, NATURA 2000).
--	--

OPATŘENÍ 5.3.1	Podporovat projekty místně zakotveného učení s účastí více partnerů (veřejná správa, NNO, podnikatelé, místní historikové atd.) - zajištění výuky v bezprostředním kontaktu s přírodou
hodnocení	5.3 OBSAHOVÉ TÉMA – MÍSTO, SÍDLO, KRAJINA
	<ul style="list-style-type: none"> Formou grantových programů podporovat vytváření modelových objektů a opatření ke zvýšení biodiverzity, zlepšení klimatu a ochraně půdního fondu, chovatelů a živočichů v sídlech, vždy spojené s interpretací opatření veřejnosti. Podpora národních a kandidátských geoparků a jejich činností prezentujících propojení geologické, biologické a kulturní složky dědictví Podpora projektů a dlouhodobých aktivit zprostředkujících kontakt dětí i dospělých s přírodou (aktivity a expozice záchranných stanic pro zvířata, exkurze, botanické, dendrologické, geologické aj. expozice, terénní workshopy aj.) Formou aktivit KSEV podporovat projekty místně zakotveného učení s účastí více partnerů (veřejná správa, NNO, podnikatelé, místní historikové atd.). Formou aktivit KSEV, grantových programů nebo zakázky zajistit vzdělávací akce pro pedagogy, lektory a další poskytovatele EVVO na téma místně zakotveného učení a interpretace místního dědictví. Oceňovat nejlepší počiny v oblasti interpretace přírodního dědictví a místně zakotveného učení a zveřejňovat příklady nové praxe. Např. formou soutěží.

OPATŘENÍ 5.4.1	Podporovat vzdělávání, výchovu, osvětu a poradenství zaměřené na udržitelnou spotřebu
hodnocení	5.4 OBSAHOVÉ TÉMA – UDRŽITELNÁ SPOTŘEBA
	<ul style="list-style-type: none"> Podporovat vzdělávání, výchovu, osvětu a poradenství zaměřené na udržitelnou spotřebu, zejm. značení výrobků, místní výroba, environmentálně šetrný provoz, a to pro různé cílové skupiny (domácnosti, podniky, zaměstnance SČK). Podporovat projekty poradenství (audity, návrhy opatření, konzultace apod.) v oblasti environmentálně šetrného provozu pro veřejnou správu školy a veřejné instituce, informačně vytvořením a zveřejněním databáze doporučených poraden a poradců. Zveřejňovat příklady dobré praxe v opatřeních pro environmentálně šetrný provoz v různých typech zařízení na webových stránkách SČK, v periodikách SČK a dalších médiích.

OPATŘENÍ 5.5.1	Podpora vzdělávacích a osvětových aktivit zaměřené na porozumění příčinám a dopadům změn klimatu
hodnocení	5.5 OBSAHOVÉ TÉMA – KLIMA V SOUVISLOSTECH

	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora vzdělávacích a osvětových aktivit (např. formou dotačních projektů) zaměřených na porozumění příčinám a dopadům změn klimatu a možnostem mitigačních a adaptačních opatření s přihlédnutím k možnostem různých cílových skupin. • Poskytování dat o indikátorech změn klimatu a o realizovaných opatřeních v kraji zejména poskytovatelům EVVO (formou psané zprávy, exkurze na příklad dobré praxe nebo naopak na problémové místo)
--	---

Jak lze vyčíst z provedeného průběžného hodnocení, za tři roky došlo k naplnění více než 10 opatření a více než třetina opatření je již v realizaci. Nicméně, je zde i potenciál k dalšímu plnění akčního plánu. Analýza a zhodnocení přináší i výstup v podobě potřeby doplnění akčního plánu dalšími opatřeními. Konkrétně se jedná o:

- **Vytvoření koncepčního dokumentu zaměřeného na adaptaci na změnu klimatu** – zařazeno do opatření 1.2.1 Začleňování priorit EVVO a EP do ostatních strategických dokumentů kraje (1.2. Dokumenty).
- **Zvýšit medializaci EVVO a KSEV** – zařazení do opatření 4.3.1. Efektivní komunikace a realizace osvětových akcí a kampaní EVVO pro veřejnost (4.3 Efektivní prezentace EVVO vůči veřejnosti).

4. ZÁVĚR

Snahou Koncepce EVVO SČK je přinést pozitivní změny v oblasti EVVO ve Středočeském kraji. Ať se již jedná o pestrou nabídku kvalitních programů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, zvýšení odpovědného přístupu občanů, veřejné správy a podnikatelů k budoucnosti, nebo že budou mít poskytovatelé služeb v oblasti EVVO k dispozici profesionální zázemí pro přípravu kvalitních programů na odborné úrovni odpovídající potřebám jednotlivých cílových skupin včetně monitorování jejich kvality.

Průběžné vyhodnocení Koncepce EVVO SČK ukázalo, že je zdárně naplňována. Nicméně je potřeba vyšší zaměřování se na silné stránky a příležitosti. Dále pak rozšířit seznam opatření o tvorbu koncepčního dokumentu kraje zaměřeného na změnu klimatu. Toto téma je velmi aktuální a je nezbytné, aby každá municipalita byla na změny připravena, uměla na to reagovat a případně i omezit důsledky pro své občany a životní prostředí.

Za zpracovatelský tým přeje Středočeskému kraji hodně štěstí v rozvoji EVVO!

Ing. Daniela Spiesová

Centrum Informační Společnosti, s.r.o.